

6. Puella in hortō (cap. I-V)

Iūlius, quī magnam pecūniam habet, in magnā et pulchrā villā habitat cum familiā suā. Villa eius habet ātrium et peristylum et multa cubicula. Iūlius et Aemilia trēs liberōs habent: duōs filiōs, Mārcum et Quīntum, et ūnam filiam, Iūliam. Iūlia parva puella est.

Ubi est filia Iūlii et Aemiliae? Iūlia est in hortō villae. Puella laeta rīdet et rosās carpit. Quot rosās carpit Iūlia? Quīnque rosās magnās et pulchrās carpit. Rosae Iūliam dēlectant.

Iūlia, quae sōla est in hortō, puerōs vocat: “Venīte, Mārce et Quīnte!”

Puerī ex peristylō veniunt et Iūliam in hortō vident.

Iūlia: “Ecce quīnque rosae. Vidēte rosās meās!”

Quīntus: “Quīnque parvus numerus est! In hortō est magnus numerus rosārum. Centum rosae hīc sunt!”

Mārcus: “Nōn centum tantum, sed mille rosae in hortō meō sunt.”

Iūlia: “Nōn tuus est hortus!”

Mārcus: “Neque tuae sunt rosae!”

Puerī ab Iūliā discēdunt. Rosae eōs nōn dēlectant.

Iūlia rūsus quīnque rosās pulchrās carpit. Quot rosās iam habet Iūlia? Puella nōn quīnque tantum, sed decem rosās habet: quīnque et quīnque sunt decem.

Estne decem magnus numerus? Nōn magnus numerus est, neque parvus.

Puella, quae rosās amat, laeta est et cantat.

Iūlius, pater Iūliae, ex villā venit. Iūlius, quī baculum habet, irātus est et filiam suam interrogat: “Estne Mēdus hīc in hortō?”

Iūlia respondet: “Nōn est. In hortō nūllus est servus, sed ecce filia tua hīc est. Salūtā mē, pater!”

Iūlius: “Salvē, mea filia!”

Iūlia: “Ecce decem rosae! Habē eās, pater! Tuae sunt rosae. Nōnne pulchrae sunt?”

Iūlius nōn respondet, sed Mēdum vocat: “Mēde! Venī, improbe serve!”

Iūlia interrogat: “Cūr improbus est Mēdus?” neque pater respondet, sed ab filiā suā discēdit – sine rosīs.

Iūlia: “Cūr discēdit pater neque respondet? Is nōn amat rosās – num filiam suam amat?” Iūlia iam nōn laeta est neque cantat.

Iūlius rūsus Mēdum vocat: “Mēde! Me-ē-de!” sed Mēdus, quī nummōs dominī habet, iam abest ab villā et ab hortō.

8. Speculum Aemiliae (cap. I–VII)

Syra et Dēlia, ancillae amīcae, ex ātriō exeunt.

Syra: “Venī in cubiculum Iūliae. Illic bonum speculum est. Iūlia speculum Aemiliae in cubiculō suō habet.”

Syra et Dēlia in cubiculum Iūliae intrant. In cubiculō eius est parva mēnsa. Syra videt speculum, quod in mēnsā est.

Syra. “Ecce speculum. Claude oculōs, Dēlia!”

Dēlia oculōs claudit. Syra speculum sūmit et ante Dēliam tenet.

Syra: “Iam aperī oculōs!”

Dēlia oculōs aperit et sē videt in speculō, quod ā Syrā tenētur. Oculi Dēliae pulchrī sunt et fōrmōsus est nāsus eius. Dēlia est ancilla fōrmōsa.

Syra: “Ecce oculi tuī pulchrī et nāsus tuus fōrmōsus.”

Dēlia verbīs Syrae dēlectātur et sē ad eam vertit. In oculis Syrae lacrimās videt.

Dēlia: “Quid est, Syra? Ecce lacrimae in oculis tuīs!”

Syra: “Oculi meī nōn tam pulchrī sunt quam tuī et foedus est nāsus meus .”

Dēlia: “Ō Syra! Tergē oculōs! Nōn pulchrī sunt oculi plēni lacrimārum. Sine lacrimīs pulchrī sunt oculi tuī, neque nāsus tuus foedus est, sed tam fōrmōsus quam... Iūliae.”

Syra oculōs terget et Dēliam interrogat: “Iamne pulchrī sunt oculi meī?”

Dēlia rīdet et eī speculum dat: “Ecce speculum. Vidē oculōs tuōs in speculō.”

Syra speculum ante sē tenet – neque rīdet neque lacrimat.

Aemilia in cubiculō suō ancillās suās exspectat, neque ancillae veniunt; itaque Aemilia eās vocat:

“Syra et Dēlia! Venīte!”

Ancillae, quae dominam suam vocāre audiunt, ex cubiculō Iūliae exeunt et in cubiculum Aemiliae intrant. Illic nōn solum Aemilia, sed etiam Iūlia adest.

Aemilia imperat: “Syra, ī cum Iūliā in hortum! Illic inter rosās ambulāte, nam Iūlia rosīs dēlectātur.”

Syra cum Iūliā discēdit.

Aemilia (ad Dēliam): “Sūme speculum, Dēlia, et ante mē tenē!”

Dēlia: “Sed speculum tuum hīc nōn est.”

Aemilia: “Quid? Ubi est speculum meum?”

Dēlia: “Iūlia in cubiculō suō habet speculum tuum.”

Aemilia: “Quid agit Iūlia cum speculō meō?”

11. Tabernae Iūlii (I–X)

Iūlius est vir pecūniōsus quī magnam vīllam habet prope Tūsculum oppidum. Iūlius etiam tabernās habet in oppidō.

Grūmiō est tabernārius quī Tūsculī pānem vēndit. Quī ipsī pānem suum facere nōn possunt pānem ā Grūmiōne emunt. Hōc modō ille pecūniam facit. Sed taberna ubi Grūmiō pānem vēndit nōn Grūmiōnis, sed Iūlii est. Iūlius est dominus Grūmiōnis et tabernae eius. Ergō Grūmiōnī necesse est pecūniam Iūliō dare. Iūlius ā tabernāriō suō pecūniam accipit.

Iūlius cum servīs Ursō et Dāvō Tūsculum it. Dominus equō vehitur, servī nōn equīs sed asinīs vehuntur. Grūmiō nōn sine timōre dominum venīre videt.

Iūlius ante tabernam Grūmiōnis cōnsistit eumque salūtat: “Salvē, Grūmiō!” et ab eō salūtat: “Salvē, domine!”

Grūmiō parvā vōce Ursū interrogat: “Cūr dominus Tūsculum venit?”

Ursus respondet: “Dominus ad tabernāriōs suōs adit quia pecūniam accipere vult.”

Rīdet Ursus. Grūmiō nōn rīdet: is verbīs Ursī nōn dēlectātur.

Grūmiō Iūliō pānem ostendit: “Ecce pānis meus bonus.”

Iūlius: “Quī pānem bonum vēndit magnam pecūniam facit.”

Grūmiō: “Sed multī aliī sunt tabernāriī quī pānem vēndunt. Ergō necesse est pānem parvō pretiō vēndere. Nēmō quī pānem vēndit magnam pecūniam facit.”

Iūlius: “Mea est haec taberna: necesse est pecūniam dominō tabernae dare. Centum sēstertiōs dā!”

Grūmiō: “Centum sēstertiōs! Tanta pecūnia apud mē in hāc tabernā nōn reperītur.”

Grūmiō Iūliō ostendit sacculum suum, quī neque plēnus neque vacuus est.

Iūlius: “Quot sēstertiī īsunt in sacculō tuō?”

Grūmiō nummōs numerat: “Ūnus, duo, trēs, quattuor, quīnque..... nōnāgintā; ecce nōnāgintā sēstertiī īsunt.”

Iūlius (īrātus): “Nōn satis est!” – sed pecūniam sūmit et in sacculō suō pōnit.

Iam sacculus Grūmiōnis vacuus est – sed in cubiculō sub lectō suō Grūmiō nōn parvam pecūniam occultat!

Iūlius rūrsus in equum ascendit et ā tabernā Grūmiōnis it ad aliam tabernam suam, quae est in viā ubi multī hominēs pecūniōsī habitant. Tabernārius est Eumolpus, neque is pānem, sed gemmās vēndit. Quī gemmās vēndit magnam pecūniam facere potest. Ergō Iūlius ā tabernāriō suō Eumolpō magnam pecūniam accipere vult.

12. Pater abest, adest m̄ter (cap. I–X)

Liberi in lectis suis dormiunt. Aemilia dormire non potest, quia sola iacet in magno lecto sine viro suo. Cur Aemilia sola est in cubiculo? Sola est, quia Iulius, vir eius, abest. Ubi est Iulius? Is Romae est.

Aemilia exit est cubiculo, ostium post se claudit et intrat in atrium, ubi circum impluvium ambulat.

Marcus, qui hominem in atrio ambulare audit, timet et se interrogat: “Quis est qui ambulat in atrio, dum servi et liberi dormiunt? Quid agit ille homo? – Pater familiae Romae est. Dum dominus a villa abest, filius eius est dominus! Necesse est sine timore virum improbum petere...!”

Marcus exit est lecto atque ostium aperit, neque est cubiculo suo exire audeat. Baculum crassum, quod sub lecto iacet, sumit, quia virum illum improbum, qui in villam intrare audeat, baculo pulsare vult!

Aemilia, quae ostium aperiri audit, ad cubiculum Marci se vertit, et Marcus, qui hominem per umbram ad se venire audit, perterritus est: baculum ponit, ostium claudit, et lectum post ostium ponit!

Mater, quae ostium aperire vult neque potest, imperat: “Age! Aperire ostium, Marce! Mater tua est.”

Marcus vocem Aemiliae audit et ostium aperit.

Marcus: “O mamma! Vir improbus in atrio ambulat et...”

Aemilia ridet et filio suo osculum dat: “Non est vir improbus, sed femina proba, quae virum suum probum expectat. Pater abest, sed mater tua apud te adest. Nempe improbus in hanc villam intrare potest aut audeat.”

Et mater et filius ridet et rursus lectos suos petunt.

13. Servī dormiunt (cap. I–XI)

In villā Iūlii multa sunt cubacula parva et magna. Magnum est cubiculum Iūlii et Aemiliae, in eō magnus lectus est. Pater et māter in magnō lectō dormiunt. Cubacula liberōrum parva sunt et in iis lecti sunt parvi. Mārcus et Quīntus et Iūlia in parvis lectis dormiunt.

Servī multī in ūnō cubiculō magnō dormiunt. In cubiculō servōrum nulli sunt lecti. Servī quī dormiunt nōn in lectis, sed in terrā iacent. Etiam multae ancillae in ūnō cubiculō dormiunt neque eae lectōs habent.

Ecce Dāvus quī cum aliis servis fessīs in magnō cubiculō iacet. Pauci servī iam dormiunt, alii verba faciunt, alii rident. Servī quī dormire volunt vōcēs aliōrum audiunt nec dormire possunt.

Syrus, quī Mēdum apud sē nōn videt, Lēandrum interrogat: “Ubi est Mēdus? Cūr hīc nōn dormit? Estne aeger?”

Lēander: “Mēdus sānus est, sed ā villā abest, quia nummōs dominī nostrī habet! Dāvus dicit ‘Mēdum Rōmae amīcam habēre.’ Putat eum Rōmae esse apud amīcam suam.”

Syrus: “Ergō Mēdus nōn sōlus in terrā dormit, sed in lectō cum amīcā suā!”

Syrus et Lēander rident.

Dāvus servōs tacere iubet: “Tacēte, servī! Iam necesse est dormire.”

Servī tacent atque oculōs claudunt. Iam nulla vōx audītur.

Iam Dāvus et aliī multī dormiunt, sed Syrus et Lēander et aliī quī prope Dāvum iacent dormire nōn possunt, quia Dāvum animam dūcere audiunt!

Dāvus enim stertit: “ZZZZ...ārrch, zzzzz...ārrch!” Syrus, quī fessus est, dormire vult atque oculōs claudit, nec dormire potest, quod Dāvum stertere audit. Anima Dāvī nōn vidērī, sed audīrī potest! Syrus oculōs claudere potest, aurēs claudere nōn potest.

Syrus (irātus): “Ssst!”

Dāvus rursus stertit: “ZZZZ...ārrch!”

Syrus: “Tacē, Dāve!”

Dāvus nōn respondet, sed Lēander: “Tacē, Syre! Dāvus nullum verbum facit!”

Syrus: “Verbum nōn facit, sed stertit. Audī! Nēmō hīc dormire potest!”

Syrus sē ad Dāvum vertit et digitum suum ad nāsū eius appōnit!

Iam nōn stertit Dāvus. Is atque ceterī servī bene dormiunt.